

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Henrik Karlsson

Sammanträdesdatum
2025-04-29

Beteckning
Dnr: 25RS1847

Er beteckning:

Regeringskansliet,
Försvarsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Svar på remiss – Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret, SOU 2025:6

Nedan följer Region Örebro läns synpunkter på innehållet i betänkandet av utredningen Plikten Kallar!

Region Örebro län ställer sig positiv till att det nu tas ett helhetsgrepp om personalförsörjningen av det civila försvaret. Utredningen är omfattande och ambitiös och klargör en del viktiga grundprinciper och förutsättningar för det fortsatta arbetet med att stärka personalförsörjningen.

Region Örebro län ställer sig positiv till utredningens förslag om en bred aktivering av civilplikten. Det är också välkommet att Socialstyrelsen föreslår utreda förutsättningar för aktivering av civilplikt inom hälso- och sjukvård och tandvård, såväl genom mönstring som efter annan utredning. Regionernas kollektivtrafik och andra transporter är av stor betydelse för totalförsvaret behöver beaktas i kommande utredningsarbete.

Region Örebro län ställer sig dock tveksam till delar av utredningens slutsatser och förslag.

Utredningen föreslår att begreppet krigsplacering i det civila försvaret endast bör användas för beslut om krigsplacering enligt lag (1994:1809) om totalförsvarsplikt. För registrering av totalförsvarspliktiga som placerats i en krigsorganisation till följd av ett ingånget avtal ska i stället begreppet beredskapsregistrering användas. Förslaget omfattar inte Försvarsmakten. Region Örebro län delar inte utredningens uppfattning att det skulle råda stor begreppsförvirring och hög förväxlingsrisk vad avser innebörden och

användandet av begreppet krigsplacering. Region Örebro län anser att förtydliganden i befintlig terminologi är att föredra framför införande av nya begrepp. Begreppet krigsplacering bör då innefatta alla som har reserverats för uppgifter inom totalförsvaret, inte bara inom det militära försvaret.

Vad gäller planering och bemanning av krigsorganisationer hos regionerna föreslår utredningen en ordning där registrering hos plikt- och prövningsverket endast ska ske för tillkommande personal i krigsorganisationen samt att periodiska disponibilitetskontroller görs avseende den egna personalen. Region Örebro län krigsplacerar idag alla sina anställda med anställningsavtalet som grund. Enligt utredningens förslag skulle detta planeringsverktyg försvinna. Att endast registrera tillkommande personal i krigsorganisationen skulle innebära en hantering på individnivå i stället för organisationsnivå med risk för en ökad administration. Många regioner är på god väg i arbetet med att bygga sina krigsorganisationer och Region Örebro län anser att det vore olyckligt att i detta läge ändra förutsättningarna för det fortsatta arbetet. En bred aktivering av civilplikten i kombination med en växande Försvarsmakt innebär också rimligen att fler individer kommer att registreras och ianspråktagas av andra vilket kan öka antalet intressekonflikter som behöver hanteras och sammantaget göra det svårare för regionerna att planera och bemanna sina krigsorganisationer. Utredningens förslag riskerar att minska möjligheten för bemanningsansvariga att i fredstid kunna identifiera och lösa intressekonflikter avseende arbetstagare vilket också kan skapa en osäkerhet om var individen ska infinna sig vid höjd beredskap. En sådan ordning riskerar dessutom att försämra och fördröja Arbetsförmedlingens möjlighet att fatta väl underbyggda och snabba beslut i fråga om allmän tjänsteplikt samt anvisning av personal vid höjd beredskap. Region Örebro län anser också att utredningen underskattar de administrativa kostnader som kan uppstå om en ny systematik avseende planering och bemanning av krigsorganisationer införs.

Mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget och att arbetet med att bygga krigsorganisationer inom det civila försvaret är i full gång skulle ett genomförande av utredningens förslag i dessa delar kunna leda till att arbetet med att stärka det civila försvaret tappar fart. Region Örebro län anser därför att en ordning, där all personal som ingår i krigsorganisationen registreras hos Plikt- och prövningsverket, är att föredra.

Utredningen föreslår att kommuner och regioner ska åläggas en skyldighet att till statliga myndigheter rapportera in privata utförare av samhällsviktig verksamhet. Region Örebro län delar Sveriges kommuner och regioners uppfattning att kommuner och regioner inte ska åläggas en sådan uppgiftsskyldighet. Kommuner och regioner har inte tillgång till någon

sammanställd information om vilka näringsidkare som bedriver samhällsviktig verksamhet och har heller inga befogenheter att samla in information från näringsidkare för att bedöma om verksamheten kan anses vara samhällsviktig. Ett sådant uppdrag kommer att driva administration och innebära kostnader för kommuner och regioner. Utredningen innehåller inget förslag till finansiering av sådana kostnader.

För Region Örebro län

Jenny Steen
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör